

УДК 338.45:625.711.3

О. Ковальчик

(Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя)

ПРОБЛЕМИ ДОРОЖНЬОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

За останнє десятиріччя в Україні істотно збільшилася інтенсивність руху на автошляхах і підвищилася частка великовантажних транспортних засобів. За даними держслужби «Укравтодор», в останні 10 років навантаження на траси в середньому щорічно зростало на 5% (так, у 2009-му по ним перевезено 1,069 млрд тонн вантажів, у 2010 – 1,116 млрд тонн). Це спричинило різке погіршення експлуатаційного стану автошляхів, більшість з яких проектувалися свого часу з урахуванням інших навантажень. У результаті майже 80 тис. км (це половина всіх українських доріг) нині є небезпекою для водіїв.

Більшість доріг в Україні будувалося після війни. Найбільш широку програму ліквідації бездоріжжя проводили в 1960-70-і роки. Існуючі автошляхи були побудовані для проїзду по них автомобілів з навантаженням в 6 тонн на одиночну вісь, і лише окремі з них повинні були витримувати навантаження в 10 тонн. Сьогодні ж основу руху становлять великовагові автомобілі з осьовим навантаженням до 13 т, які до того ж нерідко бувають перевантажені на 25-30%, що призводить до інтенсивного руйнування автошляхів. У підсумку, близько 70% автодоріг потребують підсилення дорожнього одягу. Таким чином, високий ступінь зносу і непристосованість більшості автошляхів до сучасного парку автомобілів в Україні сьогодні є однією з найбільш гострих проблем.

Для вирішення цієї проблеми в Україні у 2000р. були затверджені державні будівельні норми (ДБН) «Автомобільні дороги», за яким на дорогах I-II категорії прийняте навантаження 11,5 т на вісь. Крім того, щоб дороги перебували в нормальному стані, необхідно кожні 5 років проводити поточний ремонт і кожні 12 — капітальний, а ці терміни через брак коштів не дотримуються.

Середня вартість ямкового ремонту 1-го м² траси, обходиться в середньому бюджету в 200 гривень, капітальний ремонт 1-го км дороги II-III-ї категорії коштує близько 500 тис. євро, тобто трохи більше 5 млн. гривень. Капітальний ремонт 1-го км дороги I-ої категорії (це найвища категорія, до неї належить, наприклад, ділянка Київ-Бориспіль), обійшовся приблизно в 15 млн гривень. Враховуючи, що капітального ремонту потребують майже 70% всіх українських доріг, на приведення їх у норму країні знадобиться за найскромнішими підрахунками 59,5 млрд євро. Безумовно, головною проблемою розвитку дорожньої галузі в Україні є брак коштів.

На основі проведеного аналізу стану автошляхів та безпеки дорожнього руху в Україні можна зробити наступні висновки:

1. За показниками аварійності та ознаками рівня безпеки дорожнього руху якісна оцінка на дорогах характеризується як низька, яка допускає високий ризик у дорожньому русі.

2. Транспортно-експлуатаційний стан автошляхів та їх технічне оснащення засобами організації руху не відповідає необхідним умовам безпеки дорожнього руху.

3. Нинішній стан дорожньої мережі і, як наслідок, загострення проблеми безпеки дорожнього руху пояснюється не тільки недоліками у фінансуванні дорожньої галузі, а й недостатньою увагою до цієї проблеми суспільства в цілому.

Одне з рішень проблем поліпшення стану автошляхів загального користування полягає у збільшенні фінансування для ремонту та утримання їх до обсягів, що забезпечують відновлення нормативного щорічного зносу автодоріг.